

**BEYNƏLXALQ ƏLAQƏLƏR SAHƏSİ ÜZRƏ
2008-Cİ İLDƏ GÖRÜLMÜŞ İŞLƏRƏ DAİR
HESABAT**

I. Təqaüdlər hesabına xaricdə təhsil. 2008-ci ildə istər qüvvədə olan ikitərəfli razılaşmalar, istərsə də müxtəlif ölkələrin Azərbaycan vətəndaşlarına ayırdığı təqaüdlər çərçivəsində çoxlu sayda azərbaycanlı gənclər dövlət xətti ilə dünyanın müxtəlif ölkələrində müxtəlif pillələr üzrə təhsil almağa göndərilmişlər. Bu ölkələr sırasında Türkiyə, Rusiya, Çin, Koreya Respublikası və s. ölkələrinin adlarını göstərə bilərik. Göndərilən tələbə kontingentinin sayına görə isə Türkiyə və Rusiyanın adı xüsusilə qeyd olunmalıdır.

2000-ci ilin dekabrında imzalanmış Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi ilə Türkiyə Respublikası Milli Təhsil Nazirliyi arasında təhsil və elm sahələrində əməkdaşlıq haqqında Protokolunun 1, 2 və 4-cü maddələrinə əsasən azərbaycanlı gənclərin Türkiyənin ali məktəblərində dövlət xətti ilə təhsil almaları üçün Türkiyə dövləti 2008-ci ildə 125 nəfərlik kontingent ayırmışdır. Hazırda Türkiyə ali məktəblərində 563 nəfər Azərbaycan vətəndaşı təhsil alır.

2002-ci ilin fevralında imzalanmış «Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi ilə Rusiya Federasiyası Təhsil Nazirliyi arasında təhsil sahəsində əməkdaşlıq haqqında» Protokola görə 2008/2009-cu tədris ili üçün Rusiyanın Azərbaycan vətəndaşları üçün ayırdığı təqaüdlər hesabına təhsillərini müxtəlif pillələr üzrə bu ölkənin ali məktəblərində davam etdirmək üçün daha 62 nəfər azərbaycanlı gənc Rusiya ali məktəblərinə qəbul olunmuşdur ki, bunların 46 nəfəri Ümumrusiya Azərbaycan Konqresinin nümayəndəsidir. Hazırda 208 azərbaycanlı gənc Rusiya ali məktəblərinin müxtəlif pillələrində təhsillərini davam etdirir.

Tələbələrimizin Çin universitetlərində təhsil alması 2002-ci ilin iyun ayında Çin Xalq Respublikası Təhsil Nazirliyi ilə Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi arasında imzalanmış Saziş çərçivəsində həyata keçirilir. Çin Xalq Respublikası universitetlərində 2008/2009-cu tədris ilində Təhsil Nazirliyinin xətti ilə 26 nəfər təhsil alır. Bunlardan 14 nəfəri bakalavr, 7 nəfər magistratura və 5 nəfər isə doktorantura pilləsində təhsillərini davam etdirir. Magistratura və doktoranturada təhsil alanlar bakalavr təhsilini də Çində başa vurmuşlar. Bu məqsədlə Çin tərəfi Azərbaycana 2008-ci ildə 14 yer ayırmışdır.

2008-ci ildə Təhsil Nazirliyi ilk dəfə olaraq Koreya Respublikasında təhsil almaq məqsədilə bu ölkənin ali məktəblərində təhsil almaq üçün 7 nəfər tələbə göndərmişdir.

Beləliklə, müxtəlif ölkələrin Azərbaycana ayırdığı təqaüdlər çərçivəsində bu ölkələrin ali məktəblərinin bakalavr, mütəxəssis, magistr, doktorantura və aspiranturasında təhsil almaq məqsədilə 2007/2008-ci tədris ilində 194, 2008/2009-cu ildə isə 164 nəfər Azərbaycan Respublikası vətəndaşı göndərilmişdir.

Qeyri-dövlət xətti ilə Respublikamızdan kənarında təhsil alanların sayı isə bundan bir neçə dəfə artıqdır.

2008-ci ilin iyun-oktyabr aylarında yay tətili dövründə Vətənə dönmüş tələbələrin Nazirlikdə qeydiyyatdan keçməsi məqsədilə müvafiq anket formaları

doldurulmuş və bunların əsasında xaricdə təhsil alan tələbələrin məlumatları elektron bazasında yenilənmişdir.

Hər il olduğu kimi, cari ilin sentyabr-oktyabr aylarında xarici ölkələrin ayırdığı təqaüdlər hesabına ali məktəblərin müxtəlif pillələrinə qəbul olunmuş tələbələrin şəxsi vərəqəsi doldurularaq onlar haqqında məlumat şöbənin məlumat bazasına yerləşdirilmişdir.

Hər il olduğu kimi, 2008-ci ilin iyul-avqust-sentyabr aylarında mütəmadi olaraq dövlət xətti ilə xarici ölkələrin ali məktəblərində təhsil alan tələbələrin Nazirliyin rəhbərliyi ilə görüşü keçirilmişdir.

Eyni zamanda Nazirlər Kabineti tərəfindən qəbul edilmiş müvafiq qərarlara əsasən xarici ölkələrin ali məktəblərində təhsil alan tələbələrin Vətənə gəlməsi və təhsil yerinə dönmələri üçün cari ilin iyun ayından oktyabr ayının sonuna qədər onların aviabiletlərlə təmin olunması üçün tədbirlər həyata keçirilmişdir.

Təqaüdlər hesabına xaricdə təhsil alanlarla işin idarə olunması ilə bağlı hesabat dövründə aşağıdakı işlər görülmüşdür.

1. Xaricdə dövlət xətti ilə təhsil alan tələbə, aspirant və doktorantların sektorun əməkdaşları tərəfindən «Tələbə elektron proqramı»na daxil edilməsi, hər birinə aid müvafiq şəxsi vərəqənin doldurulması.
2. İldə iki dəfə (qış və yay sessiyalarından sonra) ali məktəb və ölkələrdəki səfirliklərimiz tərəfindən təqdim olunmuş xaricdə dövlət xətti ilə təhsil alan azərbaycanlı tələbələrin arayışlarının toplanması, təhlili və tələb olunduğu təqdirdə müvəffəqiyyətsiz tələbələrə qarşı müvafiq tədbirlərin görülməsi.
3. Xaricdə dövlət xətti ilə təhsil alan tələbə, aspirant və doktorantların təhsil aldıkları ölkə, ali məktəb, ixtisas və kurslar üzrə (ev ünvanlarını qeyd etməklə) siyahıların və statistik materialların hazırlanması.
4. Xaricdə dövlət xətti ilə təhsil alan azərbaycanlı tələbələrin aylıq təqaüdlərinin verilməsi üçün müvafiq siyahıların hazırlanması və yerlərə çatdırılması.
5. Xaricdə dövlət xətti ilə təhsil alan azərbaycanlı tələbələrin illik qeydiyyatlarının aparılması.
6. Xaricdə dövlət xətti ilə təhsil alan və müxtəlif səbəblərə görə təhsil aldıkları ölkənin Təhsil nazirlikləri tərəfindən təqaüdləri kəsilən azərbaycanlı tələbələrin xarici ölkələrdə təhsil alanların siyahılarından çıxarılması üçün tədbirlərin görülməsi (müvafiq təqdimatların və əmrlərin hazırlanması).
7. Xaricdə dövlət xətti ilə təhsil alan azərbaycanlı tələbələrin yay tətili müddətində Təhsil Nazirliyinin rəhbərliyi ilə görüşünün təşkili.
8. Yay tətili dövründə xaricdə dövlət xətti ilə təhsil alan azərbaycanlı tələbələrin qeydiyyatı zamanı toplanmış məlumatların şəxsi vərəqələrdə və elektron bazada yenilənməsi.
9. Yeni elektron bazasının yaradılması və istifadəyə verilməsi.
10. Türkiyə Respublikası və Rusiya Hökumətlərinin 2008/2009-cu tədris ili üçün Azərbaycana ayırdıkları təqaüdlərə uyğun olaraq bu ölkələrin ali məktəblərinə qəbulu ilə bağlı əlaqədar strukturlarla yazışmaların hazırlanması, TQDK tərəfindən keçirilən imtahanlarda iştirak etmək, qəbul olunanlara aid müvafiq əmrlərin hazırlanması, onların qeydiyyatına alınması, sənədlərin toplanıb müvafiq ölkələrin Təhsil nazirliklərinə göndərilməsi, yeni

tələbələrin Təhsil nazirinin müavini ilə görüşlərinin təşkil edilməsi və onların təhsil yerlərinə yola salınması.

11. Çin Xalq Respublikasının 2008/2009-cu tədris ili üçün Azərbaycana ayırdığı təqaüdlərə uyğun olaraq bu ölkənin ali məktəblərinə qəbulu ilə bağlı əlaqədar strukturlarla yazışmaların hazırlanması, qəbul olunanlara aid müvafiq əmrlərin hazırlanması, onların qeydiyyatına alınması, sənədlərin toplanıb müvafiq ölkələrin Təhsil nazirliklərinə göndərilməsi, tələbələrin təhsil yerlərinə yola salınması.
12. Xaricdə dövlət xətti ilə təhsil alan azərbaycanlı tələbələrinin təhsillərinə aid müvafiq arayışların (F № 10 və «tələb olunan yerə») hazırlanması və tələbələrə təqdim edilməsi
13. Türkiyə Respublikası Milli Təhsil Nazirliyi və Yüksək Öyrətim Kurulu ilə əlaqələrin qurulması, bu strukturlarla aparılan bütün yazışmaların hazırlanması, bu strukturların nümayəndələrinin Azərbaycana gəldikləri zamanı təşkil olunan bütün tədbirlərin hazırlanması və bu tədbirlərdə iştirak edilməsi.
14. Respublikamızın müvafiq strukturlarından və vətəndaşlardan Təhsil Nazirliyinə daxil olmuş məktub və ərizələrdə qeyd olunan məsələlərin araşdırılması, müvafiq tədbirlərin görülməsi və nəticə barədə ünvanlara cavabların yazılması (600-dən artıq).

II. Əcnəbi tələbələrin Azərbaycan ali məktəblərində təhsili. Azərbaycan Respublikası ali məktəblərində əcnəbi vətəndaşlar bakalavr, magistratura, aspiranturada dövlət hesabına və ya ödənişli əsaslarla təhsil alırlar.

2008-ci ildə ali məktəblərdən toplanmış statistik məlumatlar cari tədris ilində Respublikamızda əcnəbi tələbələrin sayının ötən illərlə müqayisədə nəzərəcarpacaq dərəcədə artdığını göstərmişdir. Əgər 2006/2007-ci tədris ilində 5500-ə yaxın (5417) tələbə təhsil alırdısa, 2007/2008-ci tədris ilində bu rəqəm 6336-ya yüksəlmişdir. Cari tədris ilində Azərbaycan ali məktəblərində Dönyanın 40 ölkəsindən gələn 7000-dən çox (7111) əcnəbi tələbə, magistr və aspirant dövlət və qeyri/dövlət xətti ilə təhsil alır.

2007/2008-ci tədris ili ilə müqayisədə 2008/2009-cu tədris ilində bir neçə ali məktəbdə əcnəbi tələbələrin sayındakı fərq dinamikasının necə böyük olduğunu göstərir:

-Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası	- 523-dən 679-a (artım 156)
-Azərbaycan Tibb Universiteti	- 706-dan 923-ə (artım 217)
-Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	- 689-dan 967-yə (artım 278)
-Bakı Slavyan Universiteti	- 166-dan 223-ə (artım 57)
-Sumqayıt Dövlət Universiteti	- 34-dən 53-ə (artım 19)

Azərbaycan ali məktəblərində xarici ölkələrdən təhsil alan əcnəbi tələbələrin çoxu hər il olduğu kimi, Türkiyə Respublikası, Rusiya Federasiyası, İran İslam Respublikası və Çin Xalq Respublikası təşkil edir. Ötən il ilə müqayisədə yuxarıda adı çəkilən və başqa ölkələrdən Azərbaycana təhsil almağa gələn əcnəbi vətəndaşların artımı:

- Türkiyə - 4235-dən 4497-ya (artım 262)
- İran - 1230-dan 1557-yə (artım 327)
- Çin - 173-dən 228-ə (artım 55)

Azərbaycan ali məktəblərində xarici ölkələrdən təhsil alan əcnəbi tələbələrlə işin idarə olunması ilə bağlı hesabat dövründə aşağıdakı işlər görülmüşdür.

1. «Respublikamızın ali məktəblərində təhsil alan əcnəbi tələbələrin məlumat bazası» yaradılmış və respublikamızın 23 ali məktəbində təhsil alan əcnəbilər haqqında toplanmış məlumatlar həmin bazada yerləşdirilməkdədir.
2. Respublikamızın ali məktəblərində təhsil alan əcnəbi vətəndaşlarının ümumi siyahısı və statistik məlumatlar hazırlanmışdır.
3. Dövlət xətti ilə təhsil alan tələbələrin illik qeydiyyatı aparılmışdır.
4. İl ərzində müxtəlif səbəblərə görə ali məktəblərdən xaric olunmuş əcnəbi vətəndaşlarının qeydiyyatı aparılmış, onlar haqqında müvafiq strukturlara məlumatlar verilmişdir.
5. Əcnəbi tələbələrin ali məktəblərə qəbul müddətinin bitməsindən sonra (15 oktyabr) onların Azərbaycan Respublikasında müvəqqəti yaşamalarına icazə verilməsi üçün Azərbaycan Dövlət Miqrasiya Xidmətinə məktubların yazılması (7110 əcnəbi tələbə üçün).
6. Qış və yay tətilləri dövründə əcnəbi tələbələrə çıxış-giriş vizalarının verilməsi üçün Xarici İşlər Nazirliyinə müvafiq məktubların yazılması.
7. Tədris ilinin sonunda ali məktəblərin nəzdində fəaliyyət göstərən hazırlıq fakültə, mərkəz və şöbələrində buraxılış imtahanlarının keçirilməsi ilə bağlı məlumatların toplanması, müvafiq əmrin hazırlanması və imtahanların gedişinə nəzarət edilməsi.
8. Ali məktəblərin beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektorları və əcnəbi tələbələrlə iş üzrə müvafiq qurumların rəhbərlərinin Təhsil nazirinin müavini E.Qasimovun rəhbərliyi ilə keçirilən müşavirələrin təşkili.
9. Xarici İşlər Nazirliyindən sektora daxil olmuş müvafiq sorğuların araşdırılması və cavabların yazılması (il ərzində).
10. Xarici ölkələrin Azərbaycandakı səfirliklərindən sektora daxil olmuş məktubların və sorğuların araşdırılması və müvafiq cavab məktublarının yazılması (il ərzində).
11. Azərbaycanın ali məktəblərində dövlət xətti ilə təhsilə qəbul olunmuş əcnəbi vətəndaşlara müvafiq «Göndəriş»lərin hazırlanması və ali məktəblərə çaidirilməsi.
12. Növbəti il üçün ödənişli əsaslarala təhsil alacaq əcnəbi vətəndaşlarının təhsil haqqlarının müəyyən edilməsi və ali məktəblərdən daxil olmuş təkliflərin araşdırılması və razılaşdırılma üçün Tarif (qiymət) Şurasına təqdim edilməsi.
13. İki ölkənin Təhsil nazirlikləri arasında mövcud olan Əməkdaşlıq haqqında İcra Proqramına əsasən respublikamızın ali məktəblərində dövlət xətti ilə təhsil alan Misir Ərəb Respublikasının vətəndaşlarının ali məktəblərə yerləşdirilməsi və onların təhsil ilə bağlı problemlərin həlli üçün ali məktəblərə müvafiq məktubların yazılması (il ərzində).

14. Respublikamızın müvafiq strukturlarından və vətəndaşlardan Təhsil Nazirliyinə daxil olmuş məktub və ərizələrdə qeyd olunan məsələlərin araşdırılması, müvafiq tədbirlərin görülməsi və nəticə barədə ünvanlara cavabların yazılması (400-dən artıq).

Bu işlərlə yanaşı mütəmadi olaraq Beynəlxalq Əlaqələr şöbəsinə müraciət edən vətəndaşların qəbulu (il ərzində).

Təhsil nazirinin müavini E.Qasimovun və şöbə müdirinin cari tapşırıqlarının vaxtında və tələb olunan səviyyədə yerinə yetirilməsi.

III. «2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı»nın icrası. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 16.04.2007-ci il tarixli, 2090 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş «2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı»nın icrası ilə bağlı aşağıdakı işlər Beynəlxalq əlaqələr şöbəsi tərəfindən görülmüşdür:

1. «Dövlət Proqramı»nın həyata keçirilməsi üzrə Tədbirlər Planının 8.2-ci maddəsinin icrası ilə bağlı Təhsil Nazirliyində müvafiq nazirliklərin və Dövlət Neft Fondunun nümayəndələrindən ibarət təşkil olunmuş İşçi qrupu tərəfindən Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrin ali məktəblərində təhsil haqqlarının ödənilməsi qaydaları, gənclərin xarici ölkələrdə təhsili üzrə aylıq xərc normalarının cədvəli, “Təhsil Nazirliyi ilə xaricdə təhsil alan arasında bağlanmış Müqavilə”nin layihələri hazırlanmış və təsdiq üçün Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir.

Qeyd olunan sənədlər Nazirlər Kabinetinin 27 noyabr 2008-ci il tarixli, 261 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

2. «Dövlət Proqramı»nın həyata keçirilməsi üzrə Tədbirlər Planının 8.4.3-cü maddəsinin icrası ilə bağlı Təhsil Nazirliyi Nazirlər Kabinetinin müvafiq Sərəncamı ilə ölkələr üzrə seçilmiş ali təhsil müəssisələrinin və prioritet ixtisasların siyahılarına bəzi xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən ali məktəblərin siyahıları əlavə olaraq hazırlanmış və təsdiq üçün Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir.
3. «Dövlət Proqramı» çərçivəsində xarici ölkələrin ali məktəblərinə qəbul olunmuş Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarına aid əmrlərin hazırlanması, onların qeydiyyat, təhsil və məişətləri ilə bağlı müvafiq tədbirlər görülmüşdür.
4. «Dövlət Proqramı» çərçivəsində xarici ölkələrin ali məktəblərinə qəbul olunmuş Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının müvafiq qaydada qeydiyyatata alınmışdır («Tələbə» elektron proqramına daxil edilməsi və şəxsi və rəqəmlərin doldurulması).
5. «Dövlət Proqramı» çərçivəsində xarici ölkələrin ali məktəblərində təhsil alan Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının təhsillə bağlı maliyyələşdirilmə sənədləri hazırlanmış və müvafiq olaraq nazirliyin İqtisadiyyat şöbəsinə təqdim edilmişdir (ilboyu).

2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı” təhsil sahəsində qəbul olunmuş proqramlar içərisində Azərbaycanın gələcəkdə dayanıqlı və davamlı inkişafını təmin etmək baxımından xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Belə ki, bu Proqram çərçivəsində 2007-2015-ci illər ərzində müxtəlif sahələr üzrə Azərbaycana bu gün və gələcəkdə lazım olan kadr potensialının gücləndirilməsi məqsədilə 5000 gəncin dünyanın nüfuzlu ali məktəblərində təhsil almağa göndərilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Artıq Proqramın icrasına başlandıqı ötən iki il ərzində bu Proqram çərçivəsində xaricdə oxuyanlar barədə konkret statistika söyləmək olar.

Dövlət Proqramının icrası ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Təhsil üzrə Komissiya tərəfindən xaricdə təhsil almaq üçün tövsiyə olunan namizədlərin təhsilinin maliyyələşdirilməsi və təhsil yerinə göndərilməsi ilə bağlı 2008-ci ildə Təhsil Nazirliyində zəruri tədbirlər həyata keçirilmişdir. Təqdim olunan siyahılara əsasən, ölkələr üzrə tələbələrin təhsil yerinə göndərilməsi üçün aşağıdakı tədbirlər görülmüşdür.

Fransa:

2007-ci ildə olduğu kimi, 2008-ci ildə də Təhsil Nazirliyinin KNOUS təşkilatı ilə imzaladığı müqavilə çərçivəsində bu ölkədə təhsil almaq üçün azərbaycanlı gənclərinin göndərilməsi davam etmişdir. Belə ki bu il də Fransa ali məktəblərinə verilmiş elan əsasında iyul ayında yeni müsabiqə keçirilmişdir. Müsabiqənin nəticələrinə görə Fransa səfirliyinin əməkdaşları tərəfindən bu ölkənin universtetlərində təhsil almaq üçün tövsiyə olunmuş 27 nəfər hal-hazırda Fransanın müxtəlif universitetlərində təhsillərini davam etdirirlər. Bu namizədlərdən 13-ü birbaşa Fransa ali məktəblərindən, əsasən diplomdan sonrakı təhsil pillələrində təhsil almaq üçün dəvət alan gənclərdir. Qalan 14 nəfər isə Frans-Komte Universitetində dil hazırlığı keçdikdən sonra növbəti tədris ilindən müxtəlif təhsil pillələri üzrə Fransa Universitetlərində təhsillərinə başlayacaqlar.

Rusiya:

2008-ci ildə bu ölkənin ali məktəblərinə müstəqil şəkildə qəbul olunan 8 gəncimizin adı “Dövlət Proqramı” çərçivəsində təhsil alanların siyahısına daxil edilmişdir. Bunlardan 4-ü aspirantura, 2-si mütəxəssis və 2-si bakalavr pilləsində təhsil alır.

Türkiyə:

2007-ci ildən etibarən bu ölkədə əksəriyyəti tibb, xüsusilə də diplomdan sonrakı tibb ixtisasları olmaqla Dövlət Proqramı çərçivəsində təhsil alan 9 tələbə ilə yanaşı 2008-ci ildə bu ölkənin ən nüfuzlu ali məktəblərinə yüksək göstəricilərlə qəbul olunmuş daha 15 gənc mühəndislik, idarəetmə, tibb və s. ixtisaslar üzrə “Dövlət Proqramı” çərçivəsində təhsil almaq üçün Türkiyəyə göndərilmişdir.

Koreya Respublikası:

2008-ci ildə Koreya Respublikasında təhsil almaq üçün elan olunmuş müsabiqə nəticəsində 3 nəfər Azərbaycanlı gənc KAİST universitetində təhsil almaq hüququ qazanmışdır. Beləliklə, bu ölkədə 8 gəncimiz “Dövlət Proqramı” çərçivəsində təhsilini davam etdirir.

Almaniya :

Təhsil Nazirliyinin Alman Akademik Mübadilə Xidməti ilə əməkdaşlıq çərçivəsində qısa müddətdə hazırlanmış Dövlət Proqramının icrası ilə bağlı Saziş layihəsi müvafiq dövlətdaxili prosedurlar tamamlandıqdan sonra 2008-ci ilin iyun ayında təşkilatın vitse prezidenti professor Maks Huberin Bakıya səfəri zamanı imzalanmışdır. Sazişdə nəzərdə tutulduğu kimi Almaniyadan gəlmiş ekspertlərin 50-yə qədər iddiaçı arasında keçirdiyi müsabiqədə müəyyən olunmuş 12 qalib Almaniyanın nüfuzlu universitetlərində təhsil almağa göndərilmişlər. İngilis və əsasən Alman dilini bilən bu namizədlər Almaniyada 2 aylıq intensiv dil hazırlığı keçdikdən sonra oktyabr ayından Almaniyanın müxtəlif Universitetlərində təhsillərinə başlamışlar. Bu 12 tələbədən 6-sının tibb ixtisası üzrə təhsil almağa göndərilməsi xüsusi diqqətə layiqdir. Digərləri isə əsasən mühəndislik və iqtisadiyyat ixtisaslarına yiyələnirlər. Bununla yanaşı bu ölkənin ali məktəblərinə müstəqil şəkildə 9 nəfər tələbə müxtəlif ixtisaslar üzrə qəbul olunmuşdur. Beləliklə 2008-ci ildə qəbul olunmuş 21 tələbə də nəzərə alınmaqla, 2007-ci ildən bu günə qədər beynəlxalq münasibətlər, tibb, mühəndislik, iqtisadiyyat ixtisasları üzrə cəmi 26 nəfər gənc təhsilini davam etdirir.

Bu tələbələrin təhsil və yaşayış xərclərinin ödənilməsi üçün DAAD tərəfindən təqdim olunmuş sənədlər əsasında maliyyələşdirmə aparılmışdır.

ABŞ:

2008-ci ilin iyun ayında Təhsil Nazirliyində ABŞ Dövlət katibinin müavini xanım Qoli Amerinin Azərbaycana səfəri zamanı Azərbaycan Respublikası hökuməti ilə ABŞ hökuməti arasında təhsil sahəsində əməkdaşlıq haqqında Saziş imzalandı. Bu Sazişdə Dövlət Proqramı çərçivəsində gənclərin ABŞ-da təhsilinin təşkili üçün ABŞ-ın Fulbright Proqramı ilə əməkdaşlıq öz əksini tapmışdır.

Bu Sazişə əsasən 2008-ci il sentyabr ayında ABŞ ali məktəblərində magistr dərəcəsi almaq məqsədilə təşkil olunan müsabiqə barədə elan verilmişdir. ABŞ-ın Azərbaycandakı Səfirliyində keçirilən müsabiqənin nəticələrinə əsasən ilkin seçim aparılmış və qərar qəbul olunması üçün seçilmiş 19 nəfər namizədin sənədləri Amerika Səfirliyi tərəfindən Vaşinqtona göndərilmişdir. Çoxmərhələli seçim prosesinin qalıbları 2009-2010-cu tədris ilində ABŞ ali məktəblərində təhsillərinə başlamalıdırlar.

Yuxarıda Dövlət Proqramı çərçivəsində tərəfdaş qurumlarla əməkdaşlıqda qrup şəklində gənclərimizin təhsil almağa göndərildiyi ölkələr qeyd olunmuşdur. Lakin 2007-ci ildə olduğu kimi 2008-ci ildə də fərdi qaydada dünyanın nüfuzlu ali məktəblərinə qəbul olunmuş azərbaycanlı gəncimiz Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Təhsil Komissiyasının qərarı ilə “Dövlət Proqramı”nın təqaüdçüləri olmuşdur. Bu ölkələrin coğrafiyası *İsveç, İsveçrə, İspaniya, Niderland, Çexiya, Kanada, Yaponiya, Avstraliya və Yeni Zelandiya* kimi ölkələri əhatə edir.

Eyni zamanda bildiririk ki, 2007-ci ildə təhsilə başlayan 5 nəfər magistr 2008-ci ildə təhsilini uğurla başa vuraraq vətənə dönmüşdür.

1. Ələskərov Kamil Kamal oğlu - Böyük Britaniya, Edinburq Universiteti, maliyyə
2. Rzayeva Gülmira Vahid qızı - Böyük Britaniya, Buchkingham Universiteti, beynəlxalq münasibətlər

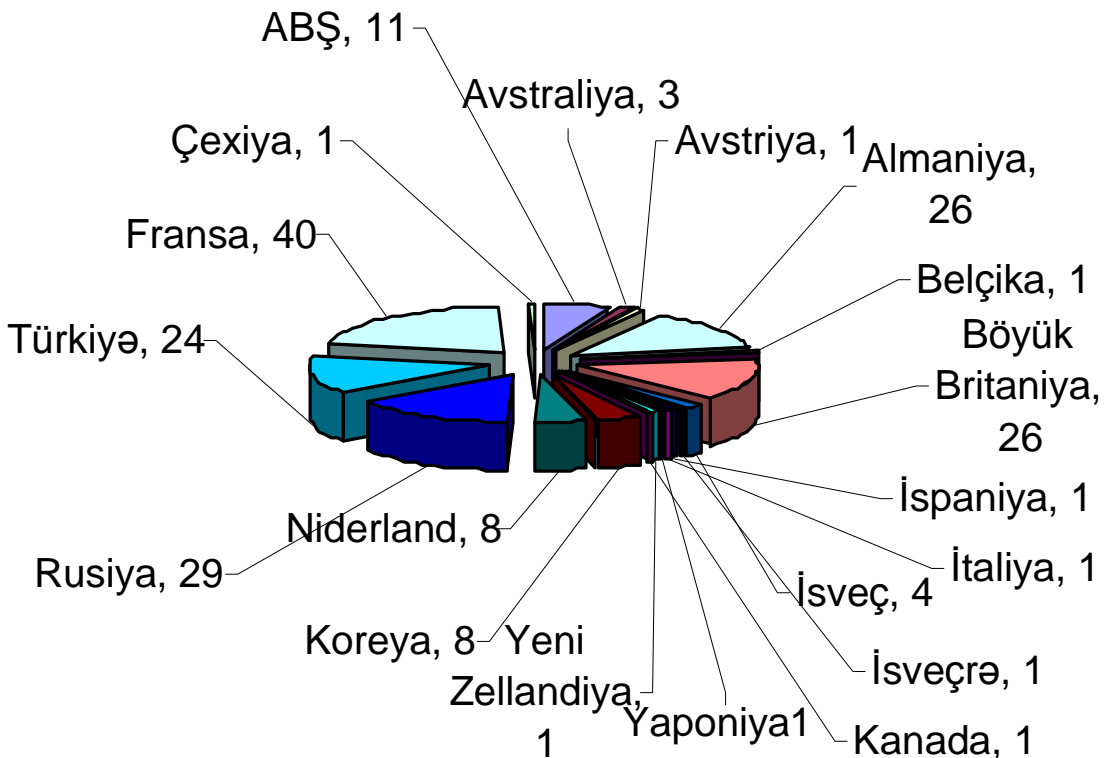
3. Aslanov Xalid Qulu oğlu	- Fransa, Mark Blok Universiteti, fransız-tərcümə
4. Mirzəyev Ruslan Alim oğlu	- İsveç, Stokholm Universiteti, beynəlxalq kommersiya mübahisələrinin hüquqi həlli
5. Məmmədov Aydın Namiq oğlu	-Böyük Britaniya, Notinqem Universiteti, beynəlxalq münasibətlər

Bütövlükdə isə “Dövlət Proqramı”nın icrasına başladığı gündən bu günə qədər bu proqram çərçivəsində xaricdə təhsil almağa göndərilmiş 188 nəfər gəncdən 134 nəfəri 2008-ci ildə müxtəlif ölkələrə göndərilmişdir. Bunlardan 84 nəfəri müstəqil şəkildə müxtəlif ölkələrin nüfuzlu universitetlərinə qəbul olan tələbələrdir.

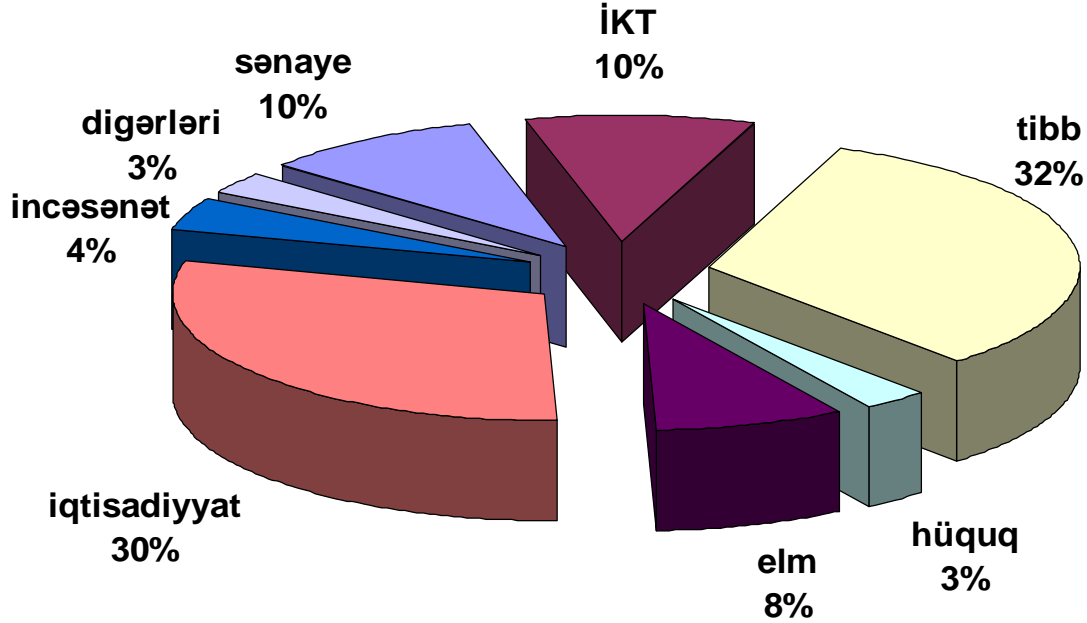
Bununla yanaşı 2007-ci ildən təhsilə almağa göndərilmiş tələbələrdən 2 nəfəri, 2008-ci ildə göndərilənlərdən isə 6 nəfər tələbə müxtəlif səbəblərə görə “Dövlət Proqramı” çərçivəsində təhsil alanların siyahısından müvafiq əmrlə çıxarılmış, 5 nəfər tələbənin “Dövlət Proqramı” çərçivəsində maliyyələşdirilməsi müəyyən səbəblərə görə dayandırılmışdır.

“Dövlət Proqramı” çərçivəsində xarici ölkələrdə təhsil alan azərbaycanlı gənclərin ölkələr üzrə say və faiz bölgüsü, həmçinin onların təhsil aldıkları istiqamətlər üzrə bölgüsü barədə məlumatlar aşağıdakı kimidir (ölkələr üzrə say göstəricisi və diaqramlar):

Dövlət Proqramının təqaüdçüləri

Program təqaüdçülərinin təhsil aldığı istiqamətlər

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 16 aprel 2007-ci il tarixli 2090 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş «2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı» çərçivəsində 2008/2009-cu tədris ilində təhsil alan azərbaycanlı tələbələrə aid statistik

MƏLUMAT

(31.12.2008)

№	Ölkənin adı	Tələbənin ümumi sayı	Şagird	Bakalavr/ Mütəxəssis	Magis- tratura, İnterna- tura	Klinik ordinatura/ Rezidentur a	Aspiran- -tura	Докто- ранту ра
1.	Amerika Birləşmiş Ştatları	11	-	/ 1(tibb)	7	-	-	3
2.	Avstraliya	3	-	1	1	-	-	1

3.	Avstriya	1	-	-	1	-	-	-
4.	Almaniya	26	-	7/3	12	/ 3	-	1
5.	Belçika	1	-	-	-	-	-	1
6.	Böyük Britaniya	26	-	10	14	-	-	2
7.	İsveç	4	-	-	4	-	-	-
8.	İsveçrə	1	-	-	1	-	-	-
9.	İspaniya	1	-	-	1	-	-	-
10.	İtaliya	1	-	-	1	-	-	-
11.	Yaponiya	1	-	1	-	-	-	-
12.	Yeni Zellandiya	1	-	-	1	-	-	-
13.	Kanada	1	-	1	-	-	-	-
14.	Koreya	8	-	8	-	-	-	-
15.	Niderland	8	-	7	1	-	-	-
16.	Rusiya	27	1	7/11		1 /	7	-
17.	Türkiyə	24	-	21	-	/ 3	-	-
18.	Fransa	40	-	25	13	/ 1	-	1
19.	Çexiya	1	-	-	1	-	-	-
	Cəmi	186	1	103	58	8	7	9

2008-2009-cu tədris ilində Dövlət Proqramı çərçivəsində xaricə göndərilmiş və təhsillərini davam etdirən tələbələrin ixtisas və təhsil pillələri üzrə bölgüsü
(cəmi 123)

Tələbələrin ixtisaslar üzrə bölgüsü:

İqtisadiyyat	- 32
Mühəndislik	- 12
Tibb	- 22
İKT	- 9
Hüquq	- 9
Sosial siyasi elmlər	- 31
Elmlər	- 5
İncəsənət	- 2
Xidmət	- 1

Bu tələbələrin təhsil pillələri üzrə bölgüsü:

Bakalavr	- 60
Magistratura	- 45
Mütəxəssis	- 4
Doktorantura	- 5
Aspirantura	- 5
Rezidentura	- 4

Bu tələbələrin ölkələr üzrə say bölgüsü:

ABŞ	- 6
Almaniya	- 21
Fransa	- 28
Böyük Britaniya	- 23
Avstraliya	- 3
Niderland	- 6
Kanada	- 1
İsveç	- 3
Rusiya	- 9
İtaliya	- 1
Belçika	- 1
Avstriya	- 1
Türkiyə	- 15
İsveçrə	- 2
Koreya	- 3

**2008/2009-cu tədris ilində xarici ölkələrdə dövlət xətti ilə təhsil alan
azərbaycanlı tələbələrə aid statistik****M Ə L U M A T****(31.12.2008)**

№	Ölkənin adı	Tələbənin ümumi sayı	Dil hazırlığı	Bakalavr/ Mütəxəssis	Magis- tratura, İnternatur a	Klinik ordina- tura, Rezi- dentura	Aspi- rantura	Dok- torantura
1.	Türkiyə Respublikası	553	30	181	143	84	-	115
2.	Rusiya Federasiyası	208	-	24 / 155	-	4	24	1
3.	Ukrayna	4	-	-	-	-	4	-
4.	Misir Ərəb Respublikası	25	-	24	1	-	-	-
5.	Çin Xalq Respublikası	26	-	14	7	-	-	5
6.	Çexiya Respublikası	4	-	2	2	-	-	-
7.	Slovakiya Respublikası	2	-	1/1	-	-	-	-
8.	Rumıniya	2	-	-	-	-	-	2

9.	Avstriya	1	-	1	-	-	-	-
10.	Koreya Respublikası	7	-	7	-	-	-	-
Cəmi		832	30	410	153	88	28	123

**2008/2009-cu tədris ilində Türkiyə Respublikasında dövlət xətti ilə təhsil alan
azərbaycanlılara aid statistik**

M Ə L U M A T

(10.02.2008)

Tələbənin ümumi sayı	Dil hazırlığı	Bakalavr/ mütəxəssis	Magistratura, İnternatura	Klinik ordinatura, uzmanlıq	Doktorantura
553	30	181	143	84	115

Türkiyə Respublikasının illər üzrə Azərbaycana ayırdığı təqaüdlərə aid statistik

M Ə L U M A T

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
174	138	141	140	150	150	150	140	128	126	125

Türkiyə Respublikasında dövlət xətti ilə təhsil alan tələbələrə aid statistik

M Ə L U M A T

(tədris illəri üzrə)

1997/ 1998	1998/ 1999	1999/ 2000	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009
1503	1327	837	667	610	543	561	636	734	659	605	553

**2008/2009-cu tədris ilində Rusiya Federasiyasında dövlət xətti ilə təhsil alan
azərbaycanlılara aid statistik**

M Ə L U M A T

(31.12.2008)

Tələbənin ümumi sayı	Dil hazırlığı	Bakalavr	Mütəxəssis	Klinik ordinatura, internatura	Aspirantura	Doktorantura
208	-	24	155	4	24	1

Rusiya Federasiyasının illər üzrə Azərbaycana ayırdığı təqaüdlərə aid statistik

M Ə L U M A T

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
24	43	8	12	28	38	37	46	42	48	61

Rusiya Federasiyasında dövlət xətti ilə təhsil alan tələbələrə aid statistik

M Ə L U M A T

(tədris illəri üzrə)

1997/ 1998	1998/ 1999	1999/ 2000	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009
76	97	139	136	138	120	123	150	174	182	188	208

Ümumrusiya Azərbaycan Konqresinin xətti ilə təhsil alanlara aid statistik

M Ə L U M A T

(31.12.2008)

Tələbələrin ümumi sayı	2004	2005	2006	2007	2008
86	9	6	13	9	46

Azərbaycan ali məktəblərində təhsil alan əcnəbi tələbələr haqqında statistik

M Ə L U M A T

(2008/2009-cu tədris ili)

№	Ali məktəb	Hazırlıq	Əsas fakultə	2008/2009-cu tədris ili	2007/2008-ci tədris ili	2006/2007-ci tədris ili
1	Bakı Dövlət Universiteti	159	1072	1231	1228	1018
2	Azərbaycan Texniki Universiteti	99	348	447	420	331
3	Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti	286	681	967	689	439
4	Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti	28	76	105	90	76
5	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	47	154	201	280	343
6	Bakı Slavyan Universiteti	45	178	223	166	146
7	Azərbaycan Dillər Universiteti	72	315	387	326	285
8	Azərbaycan Tibb Universiteti	186	737	923	706	489
9	Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası	12		53	65	53
10	Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası	213	466	679	523	497
11	Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti	68	679	747	731	613
12	Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası				8	10
13	Bakı Musiqi Akademiyası	6	71	77	69	52
14	Azərbaycan Milli Konservatoriyası	8	11	19	9	11
15	Sumqayıt Dövlət Universiteti	20	33	53	34	12
16	Gəncə Dövlət Universiteti		31	31	26	25
17	Naxçıvan Dövlət Universiteti	20	261	281	299	312
18	Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı Akademiyası		5	5	3	
19	Qafqaz Universiteti	110	345	455	449	457
20	Odlar Yurdu Universiteti		32	32	30	43
21	Azərbaycan Beynəlxalq Universiteti			29	27	47
22	Qərb Universiteti		23	23	22	19
23	Xəzər Universiteti		148	148	169	120
	Cəmi	1379	5731	7111	6363	5388

**Respublikamızın ali məktəblərində vətəndaşları təhsil alan
ölkələrin siyahısı (2008/ 2009-cu tədris ili)**

1.	Türkiyə	- 4491
2.	İran	- 1557
3.	Rusiya	- 198
4.	Çin	- 228
5.	Sudan	- 18
6.	Suriya	- 23
7.	Nigeriya	- 27
8.	Hindistan	- 60
9.	Pakistan	- 38
10.	Yəmən	- 10
11.	İraq	- 92
12.	Misir	- 22
13.	ABŞ	- 4
14.	İordaniya	- 19
15.	Cənubi Koreya	- 6
16.	Almaniya	- 8
17.	İsrail	- 11
18.	Norveç	- 2
19.	Liviya	- 2
20.	Livan	- 2
21.	Əfqanıstan	- 7
22.	Banqladeş	- 2
23.	İsveç	- 1
24.	Filippin	- 1
25.	Kanada	- 3
26.	Mərakeş	- 1
27.	Fələstin	- 12
28.	Oman	- 1
29.	Kipr	- 6
30.	Anqola	- 1
31.	Malavi	- 2
32.	Estoniya	- 2
33.	Ukrayna	- 3
34.	Moldova	- 2
35.	Belarusiya	- 4
36.	Türkmənistan	- 129
37.	Qazaxıstan	- 24
38.	Gürcüstan	- 76
39.	Tacikistan	- 1
40.	Özbəkistan	- 9

IV. Təhsil Nazirliyinin tərəfdaş beynəlxalq təşkilatlarla təhsil sahəsində əməkdaşlığı. Beynəlxalq təhsil mübadilə proqramları ilə əməkdaşlıqda ötən ilin nəticələrinə nəzər saldıqda, bu sahədə nəzərəcarpacaq dinamikani görə bilərik. Bu sahədə Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin əməkdaşlıq etdiyi ən böyük təşkilatlar Amerika Birləşmiş Ştatlarının ACCELS, IREX, Almaniyanın DAAD, habelə Açıq Cəmiyyət İnstitutunun Bakı Təhsil Məlumat Mərkəzi olmuşlar. Məlumat üçün qeyd edək ki, 2008/2009-cu tədris ili üzrə ACCELS tərəfindən idarə olunan «Orta məktəb şagirdləri üçün Gələcək Liderlərin Mübadiləsi Proqramı (FLEX)» çərçivəsində 40 nəfər məktəbli, “Ali məktəb müəllimləri üçün stajkeçmə Proqramı (JFDP)” çərçivəsində 7 nəfər, “Open World” Proqramı çərçivəsində 16 nəfər və IREX tərəfindən idarə olunan «Bakalavr üçün birillik mübadilə Proqramı (URGAD)» çərçivəsində 12 nəfər tələbə, «Edmund S.Muskie» Proqramı çərçivəsində 15 nəfər magistr, Məktəb müəllimləri və direktorlar üçün xüsusi Proqram (TEA) çərçivəsində 3 nəfər, Təhsildə tərəfdaşlıq Proqramı (PIE) çərçivəsində 3 nəfər iştirakçı Amerika Birləşmiş Ştatlarına getmişlər.

Eyni zamanda, 19 iyun 2008-ci il tarixində Bakıda Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Amerika Birləşmiş Ştatları Hökuməti arasında təhsil sahəsində əməkdaşlıq haqqında Sazişin imzalanması iki ölkə arasında təhsil sahəsində əməkdaşlığın inkişafına təkan verdi. Belə ki, qeyd olunan Sazişin 4-cü maddəsində əks olunmuş “Fulbright” Proqramı çərçivəsində təhsil sahəsində əlaqələrin qurulması istiqamətində addımlar atılmaqdadır.

Almaniya ilə əməkdaşlıq sahəsində əlaqələrinin daha da inkişaf etdirilməsi üçün 16 iyun 2008-ci il tarixində Alman Akademik Mübadilə Xidməti (Deutscher Akademischer Austausch Dienst) ilə Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi arasında Azərbaycan tələbələrinin Almaniya təhsili üzrə təqaüd proqramı ilə bağlı Saziş imzalanmışdır. Belə ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 16 aprel 2007-ci il tarixli müvafiq Sərəncamı ilə təsdiq olunmuş «2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı» çərçivəsində 12 Azərbaycanlı tələbə Almaniya təhsil almağa göndərilmişdir.

2008-ci ildə Təhsil Nazirliyinin müxtəlif beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığı uğurla davam etdirilmişdir. Avropa Şurası ilə Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi arasında 2007-2009-cu illər üzrə Əməkdaşlıq Proqramı çərçivəsində Cənubi Qafqaz ölkələrində və Ukraynada mədəniyyətlərarası və dinlərarası dialoqun tədrisi mövzusu üzrə layihənin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur. Layihənin əsas məqsədi Azərbaycanın təhsil müəssisələrində mədəniyyətlərarası və dinlərarası dialoqun tədrisi, bu sahə üzrə kurrikulumların və müəllimlər üçün tədris vəsaitinin hazırlanmasıdır. Avropa Şurası ilə təhsil sahəsində əlaqələrin inkişafının davamı kimi 24-25 aprel 2008-ci il tarixlərində Avropa Şurasının ekspertlərinin iştirakı ilə “Mədəniyyətlərarası Dialoq və Din Müxtəlifliyi” mövzusunda Bakıda Konfrans keçirilmişdir.

Bununla yanaşı Avropa Şurasının ekspertlərinin iştirakı ilə 26-27 may 2008-ci il tarixlərində “Bolonya prosesinin inkişafının əsas istiqamətləri” mövzusunda Milli Seminar keçirilmişdir.

Eyni zamanda 20-21 iyun və 25-26 sentyabr 2008-ci il tarixlərində Azərbaycan müəllimlərinin təkmilləşdirilməsi üçün Bakıda Avropa Şurasının ekspertlərinin iştirakı ilə “Mədəniyyətlərarası təhsil” üzrə treyninqlər təşkil olunmuşdur.

Beynəlxalq təşkilatlarla təhsil sahəsində əməkdaşlığın digər istiqaməti YUNESKO ilə əlaqələrinin genişləndirilməsidir.

Birgə fəaliyyətin nəticəsi kimi, “Azərbaycanda peşə təhsilinin inkişafı” üzrə irimiqyaslı layihə üzrə hazırlıq işlərinin aparılması çərçivəsində 2008-ci ildə Turizm və mehmanxana xidməti və İKT ixtisasları üzrə işçi qrupları yaradılmış və bu qruplarının üzvləri ilə Təhsil Nazirliyində bir neçə görüşlər keçirilmişdir. YUNESKO-nun təhsil üzrə ekspertləri ilə birlikdə yuxarıda qeyd olunan layihə çərçivəsində keçiriləcək Tədbirlər Planına yenidən baxılmış və onun son variantı Təhsil Nazirliyi, Heydər Əliyev Fondu tərəfindən təsdiq olunmuşdur. Göstərilən Tədbirlər Planında nəzərdə tutulmuş tədbirlərin məzmununun və tarixlərinin YUNESKO ilə razılaşdırılması məqsədilə Təhsil nazirliyinin nümayəndə heyətinin iştirakı ilə 2008-ci ilin dekabr ayında YUNESKO-nun Moskvadakı Ofisində geniş müzakirələr aparılmışdır.

Layihə çərçivəsində keçirilməsi nəzərdə tutulan ilk tədbir kurrikulum və dərslərlərin hazırlanması ilə məşğul olacaq ekspertlər üçün İşçi Seminarın təşkil olunmasıdır.

YUNESKO ilə Təhsil Nazirliyi arasında əməkdaşlığın ən yüksək zirvəsi 14-16 may 2008-ci il tarixlərində YUNESKO-nun “Dünyada Savadlılığın Dəstəklənməsi” mövzusunda Regional Konfransı keçirilməsi olmuşdur. Konfransda təqribən 30-dan çox ölkənin 150-dən artıq nümayəndəsi iştirak etmişdir.

Heydər Əliyev Fondunun Prezidenti, YUNESKO-nun və İSESKO-nun xoşməramlı səfiri, Millət vəkili Mehriban Əliyevanın da qatıldığı “Avropada Subregional çərçivədə savadlılıq problemlərinə baxış: tərəfdaşlıq əlaqələrinin qurulması və innovativ yanaşmaların tətbiqinə dəstək” mövzusunda keçirilmiş Konfransda YUNESKO-nun Baş Direktoru Koşiro Matsuura, Hollandiya şahzadəsi xanım Laurentien, YUNESKO-nun xoşməramlı səfirləri - İordaniya şahzadəsi xanım Firyal və İslandiyanın sabiq prezidenti xanım Viqdos Finboqadottir, Latviyanın Təhsil Naziri Koke Tatyana, Azərbaycan Respublikasının Təhsil Naziri Misir Mərdanov, o cümlədən Almaniya, Avstriya, Belarusiya, Bosniya və Hersoqovina, Bolqarıstan, Xorvatiya, Albaniya, Kipr, Çexiya Respublikası, Estoniya, Gürcüstan, Yunanıstan, Macarıstan, Latviya, Lixteynşteyn, Litva, Moldova, Monteneqro, Polşa, Rumıniya, Rusiya Federasiyası, Serbiya, Slovakiya, Sloveniya, İsveçrə, Makedoniya, Türkiyə və Ukraynadan səfirlər, təhsil məsələləri üzrə ekspertlər iştirak etmişlər.

Dəvət olunanlar siyahısında beynəlxalq, regional və yerli Media nümayəndələri, həmçinin, 60-dan çox qonaq YUNESKO-nun Azərbaycandan dəvət etdiyi müxtəlif nazirliklər, dövlət qurumları, tədris müəssisələri və Qeyri Hökumət Təşkilatlarının nümayəndələridir. Onlardan 11 nəfər regional (Avropa) və BMT təşkilatını təmsil edən şəxslərdir.

Yuxarıda adı qeyd olunan bu regional konfrans global savadlılığın dəstəklənməsi məqsədilə dünyanın ayrı-ayrı regionlarında keçirilməsi nəzərdə tutulan altı silsilə konfransdan sayca beşincisidir.

Konfransın əsas məqsədləri aşağıdakılar idi:

- ölkələrin savadlılıq və yaşlıların təhsilinə dair problemlər haqqında məlumatlandırılma;
- savadlılığın və yaşlıların təhsili ilə bağlı təbliğatın aparılması;

- savadlılıq və yaşlıların təhsili sahəsində əsas problemlərin və nailiyyətlərin müəyyənləşdirilməsi və müzakirəsi;
- savadlılıq və yaşlıların təhsili üzrə səmərəli təcrübənin təqdimatı və tətbiqi;
- maraqlı tərəflər arasında əməkdaşlığın inkişafı;
- savadlılıq və yaşlıların təhsili sahəsində problemlərin həllinə yönəldilmiş milli strategiyanın müəyyənləşdirilməsi məqsədilə tövsiyələrin hazırlanması.

Konfransın açılış mərasimində Azərbaycan Respublikası Prezidenti cənab İlham Əliyevin, YUNESKO-nun Xoşməramlı Səfiri, Heydər Əliyev Fondunun Prezidenti xanım Mehriban Əliyevanın və YUNESKO-nun Baş Direktoru cənab Koïçiro Matsuuranın konfrans iştirakçılarına müraciətləri oxundu.

Konfrans çərçivəsində keçirilmiş plenar iclaslarda “Savadlılıq konsepsiyası, onun təkamülü və müasir dünyada yaşlıların təhsili”, “Qiymətləndirmə: savadlılıq göstəricilərinin və əsas bacarıqlarının qiymətləndirilməsi”, “Pedaqoji yanaşmalar: keyfiyyətli əsas təhsilin təmin olunması”, “Yeni tələblərə cavab və təhsil alanq imkanlarının genişləndirilməsi: tələb və təklifin təhlili” mövzuları müzakirə olunmuşdur.

Konfransın gedişi zamanı BMT-nin Savadlılıq Onilliyinə (2003-2012) həsr olunmuş sərgi fəaliyyət göstərmişdir.

Sərgidə “Səmərəli təcrübələr yarmarkası” fəaliyyət göstərmişdir. Burada konfrans iştirakçıları özlərinin savad təlimi ilə bağlı materiallarını, o cümlədən kitab, informasiya və kommunikasiya texnologiyaları vasitəsilə verilən dəstək materialları nümayiş etdirilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Beynəlxalq əməkdaşlığının əsas istiqamətlərindən biri də İSESKO ilə əlaqələrin inkişaf etdirilməsidir. Belə ki, 6-8 oktyabr 2008-ci il tarixlərində Bakıda İslam ölkələrinin Ali Təhsil və Elmi Tədqiqat Nazirlərinin 4-cü Konfransı keçirilmişdir. Konfransın mövzusu **“Elmdə Gənc alimlərin gücü ilə dəyişikliklərə nail olunması”**dır. Qeyd olunmalıdır ki, daha əvvəl keçirilən üç belə konfransdan birincisi Səudiyyə Ərəbistanında, ikincisi Liviyada, üçüncüsü isə Küveytdə keçirilmişdir. Tədbirin keçirilməsi ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 2992 nömrəli, 19.08.2008-ci il tarixli Sərəncamı təsdiq olunmuşdur. Bu Sərəncama əsasən bir sıra aidiyyəti dövlət qurumlarının daxil olduğu Təşkilat Komitəsi yaradılmışdır. Təşkilat Komitəsinin sədri Azərbaycan Respublikasının Baş Naziri Artur Rəsizadə təyin edilmişdir.

Tədbirdə 40-dək ölkədən və bir sıra İSESKO ilə əməkdaşlıq edən yerli, regional və beynəlxalq təşkilatlardan olan 170-dək nümayəndə iştirak etmişdir. Qeyd olunan nümayəndələrdən 14 nəfəri nazir, 4 nazir müavini və beynəlxalq təşkilat və təsisatların rəhbərlərindən ibarət VIP qonaqlarıdır.

Konfransın açılış sessiyası Azərbaycan Respublikasının Baş Nazir Müavini Elçin Əfəndiyevin sədrliyi və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təmsilçisi Fatma Abdullazadə, İSESKO-nun baş direktoru Dr. Əbduləziz Otman Altvayicri, Azərbaycan Respublikasının Təhsil Naziri Misir Mərdanov, Malaziya Ali Təhsil Naziri və Ali

Təhsil və Elmi Tədqiqatlar Nazirlərinin İslam Konfransının 3-cü sessiyasının sədri Dato Seri Məhəmməd Xalid Nurdin, İKT katibinin köməkçisi Dr. Əli Əkbər Salehi, Azərbaycan Respublikasının bir neçə naziri, islam, ərəb və beynəlxalq təşkilatların təmsilçiləri, Azərbaycan Respublikasında akkreditasiya olunmuş üzv dövlətlərin səfirləri və bir sıra görkəmli şəxsiyyətlərin iştirakı ilə keçmişdir.

Daha sonra İSESKO-nun baş direktoru Dr. Əbdüləziz Otman Altvaicri Azərbaycanın Baş Nazir Müavini ilə birlikdə İSESKO-nun müvafiq olaraq biologiya, kimya, geologiya, riyaziyyat, fizika və texnologiya sahələrində laureatlarına “**İSESKO 2008 Elm Mükafatları**”nı təqdim etmişdir.

Konfransda aşağıdakı məsələlər qəbul edildi:

1. Konfransda eyni zamanda üzv dövlətlərin apardıqları müşahidələr nəzərə alınmaqla İslam ölkələrində iqtisadiyyatın bilik əsaslı iqtisadiyyata keçirilməsi üzrə sənəd haqqında qərar da qəbul edildi. Üzv dövlətlər iqtisadi mexanizm və istehsal vasitələrini bilik əsasında formalaşmış iqtisadiyyata yönəltməyə və ümumilikdə inkişaf strukturlarının elmi əsaslarını möhkəmlətməyə dəvət olundu. Universitetlər, elmi-tədqiqat mərkəzləri, ixtisaslaşmış elmi institutlar, özəl sektor və donorlar təcrübələrini bölüşmək və iqtisadi sahələrdə müvafiq tədbirlər görmək məqsədi ilə aralarındakı əməkdaşlığı inkişaf etdirməyə dəvət edildi.
2. Konfransda üzv dövlətlərin apardıqları müşahidələr nəzərə alınmaqla Ali təhsildə İslam dünyası üzrə sənəd qəbul olundu.
3. Konfransda İslam ölkələrində universitetlərin reytingləri haqqında sənəd barəsində qərar qəbul edildi və 28-30 aprel 2007-ci il tarixində İİR-nin Tehran şəhərində keçirilmiş Universitetlərin Reytingləri Haqqında İKT Üzv Dövlətlərinin Seminarında qəbul olunmuş, eləcə də İKT ölkələrində olan 20 universitetin dünyanın 500 aparıcı universitetləri sırasına qaldırılmasında yardımçı olacaq meyar, prosedur və mexanizmlər təsdiq edildi.
4. Bundan başqa konfransda hazırda mövcud olan və retrospektiv elmi inkişaf təhlilləri və bibliografik məlumat bazasının qiymətləndirilməsini aparan, eləcə də, üzv dövlətlərin elmi jurnallarını, o cümlədən, yerli dillərdə dərc olunan jurnallarda istinad olunan mənbələri əks etdirən və təhlil edən İslam İstinad Mərkəzi (İİM) –nin fəaliyyət metodu və funksiyaları qəbul edildi.
5. Konfrans zamanı həm də İslam ölkələrində Elm, Texnologiya və Yenilik Strategiyasının və onun İcra Mexanizmlərinin yoxlanılmış versiyası da qəbul olundu.
6. Konfransda həm də üzv dövlətlərin apardıqları müşahidələr nəzərə alınmaqla İKT üzv dövlətlərində Qadın Alimləri Şəbəkəsinin yaradılması üzrə təklif qəbul edildi.
7. Konfrans zamanı üzv dövlətlərin apardıqları müşahidələr nəzərə alınmaqla Federasiyanın fəaliyyətləri üzrə İSESKO Baş direktoru və İslam Dünyası Universitetləri Federasiyasının (FUIW) Baş katibinin məruzələri də qəbul edildi.

V. Təhsil sahəsində xarici ölkələrlə ikitərəfli əməkdaşlıq. Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi 2008-ci ildə Beynəlxalq əməkdaşlıq sahəsində müxtəlif ölkələrin Təhsil Nazirlikləri ilə əməkdaşlıq əlaqələrinin davam etdirir. Bu əlaqələr sırasına Koreya ilə təhsil sahəsində əlaqələr xüsusi yer tutur.

24 yanvar 2008-ci ildə Təhsil Nazirliyində Koreya Respublikası Baş nazirinin müavini, Təhsil və İnsan Ehtiyatları İnkişafı naziri cənab Kim Şinilin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüş keçirilib.

Görüş zamanı Azərbaycanla Koreya arasındakı mövcud əlaqələrdən danışan nazir Misir Mərdanov ötən il Koreya Respublikasına etdiyi səfərlə bağlı məlumat verərək burada təhsil sistemi, xüsusilə peşə təhsili üzrə aparılan islahatlarla yaxından tanış olduğunu, həmçinin son illərdə Koreyanın sürətlə inkişafını, dünyanın inkişaf etmiş ölkələri sırasında olduğunu qeyd etmişdir.

Sonra Koreya Respublikası Baş nazirinin müavini, Təhsil və İnsan Ehtiyatları İnkişafı naziri cənab Kim Şinil və Təhsil Naziri Misir Mərdanov təhsil sahəsində qarşılıqlı əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumunu imzalanmışdır.

20 may 2008-ci ildə Təhsil Nazirliyində Cənubi Koreyanın “DAEWOO” Şirkəti tərəfindən “Ali Texniki Peşə Təhsili Mərkəzinin tikintisi” üzrə hazırlanmış layihənin təqdimatına həsr olunan mərasim keçirilmişdir.

“DAEWOO” Şirkətinin vitse-prezidenti cənab Jonq Hvan Pak layihənin reallaşdırılması ilə əlaqədar birgə görülən səmərəli işlər, keçirilən görüşlər və qarşılıqlı səfərlərdən söz açıb. Qonaq Azərbaycanda Koreya tipli Peşə Təlimi Mərkəzi yaratmaqla yüksək ixtisaslı kadrların hazırlanmasına, bu sahənin inkişafına çalışdıqlarını açıqlayıb.

17 dekabr 2008-ci ildə Bakı Dövlət Universitetində Rəqəmsal imkanların yayılması üzrə Koreya Agentliyinin (KADO) dəstəyi ilə yaradılmış Azərbaycan-Koreya İnformasiya Təminatı Mərkəzinin açılış mərasimi keçirilmişdir.

Tədbirdə Təhsil Naziri Misir Mərdanov KADO-nun xarici və daxili rəqəmsal sistemlərin hərtərəfli təmin edilməsi məqsədilə yaradılan və Koreya dövləti tərəfindən birbaşa dəstək verilən bir təşkilat olduğunu bildirib. Nazir qeyd edib ki, əhalinin informasiya və kommunikasiya sistemləri ilə təchizi, müasir texnologiya və avadanlıqlarla tanış edilməsi, informasiya almaq imkanlarının yaxşılaşdırılması bu təşkilatın əsas vəzifələrindəndir.

Nazir onu da əlavə edib ki, bu layihəyə qoşulmaqda əsas məqsəd ən son informasiya texnologiyalarına yiyələnməklə qloballaşan dünyanın inteqrasiya proseslərində daha fəal iştirak etməkdir.

Açılış mərasimində BDU-nun rektoru Abel Məhərrəmov, Koreya Respublikasının İctimai İdarəetmə və Təhlükəsizlik nazirinin müavini Kin Young Ho, Koreya Respublikasının ölkəmizdəki fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Lyu Kvang Chul və KADO-nun vitse-prezidenti Park Von Geun çıxış ediblər.

Məlumat üçün qeyd edək ki, 3 geniş otaqdan ibarət olan bu mərkəzdə 75 kompüter və iki genişekranlı proyektorlar quraşdırılıb.

2008-ci ilin sonlarında Azərbaycan Respublikası ilə Türkiyə Respublikası arasında təhsil sahəsində əməkdaşlıq əlaqələrinin inkişafı qarşılıqlı səfərlərin təşkili ilə müşahidə olunur. Belə ki, 12-14 noyabr 2008-ci il tarixlərində Türkiyə Respublikasının Yüksək Öyrətim Kurulu-Ali Təhsil Şurasının başçısı, professor,

doktor Yusuf Ziya Özcanın başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti Bakıda ilk rəsmi səfərdə olmuş və səfər çərçivəsində noyabr ayının 13-də Azərbaycan Respublikası Təhsil Naziri cənab Misir Mərdanovla görüşmüşlər.

Bu gün kifayət qədər gəncimizin dünyanın inkişaf etmiş ölkələrinin ən nüfuzlu universitetlərində təhsil aldığını və ya təhsilini davam etdirdiyini qeyd edən nazir dövlət başçısı cənab İlham Əliyev tərəfindən təsdiq olunmuş “2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı” haqqında da qonaqlara məlumat verdi. Təhsil Naziri ölkəmizdə fəaliyyət göstərən “Çağ” Öyrətim İşlətmələri Şirkətinin, Azərbaycan Türk Özel liseylərinin və Qafqaz Universitetinin nümunəvi təhsil ocaqları kimi tanındığını və bu təhsil ocaqlarının Azərbaycanla Türkiyə arasında körpü rolunu oynadığını qeyd etdi.

İl ərzində cənab Misir Mərdanovun müxtəlif ölkələrin ölkəmizdəki Səfirləri ilə çoxsaylı görüşləri təşkil olunmuşdur.

Bununla yanaşı, cari ilin noyabr ayında Malayza universitetlərinin yarmarkası keçirilmişdir. Yarmarkada iştirak edən Malayziya universitetlərinin nümayəndələri Təhsil Naziri Misir Mərdanovla görüşmüş və bu görüş çərçivəsində ikitərəfli əməkdaşlığın inkişaf istiqamətləri ətraflı müzakirə olunmuşdur.

Mayın 27-də Təhsil naziri Misir Mərdanov Çexiya parlamenti Deputatlar Palatasının elm, təhsil, mədəniyyət, gənclər və idman komitəsinin üzvü cənab Peter Plevanın başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşmüşdür. Görüş çərçivəsində təhsil sahəsində əlaqələrin inkişafı istiqamətində danışıqlar aparılmışdır.

Eyni zamanda, cari ildə Böyük Britaniyanın parlament nümayəndələri səviyyəsində təşkil olunmuş nümayəndə heyəti Təhsil Naziri Misir Mərdanovla görüşmüş və bu görüşdə iki ölkə arasında təhsil sahəsində əməkdaşlığın inkişafı istiqamətləri müzakirə olunmuşdur.

VI. Perspektiv fəaliyyət istiqamətləri. Beynəlxalq əlaqələr şöbəsi 2009-cu ildə aşağıdakı prioritet istiqamətlər üzrə fəaliyyət göstərəcəkdir:

1. Beynəlxalq təşkilatlarla təhsil sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsi;
2. Avropa İttifaqı, Avropa Şurası, YUNESKO, İSESKO kimi nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlar ilə birgə layihələrin həyata keçirilməsi;
3. Xarici ölkələr və beynəlxalq təşkilatlarla mövcud olan təhsil sahəsində sazişlərin və protokolların səmərəli şəkildə həyata keçirilməsi və digər ölkələrlə bu sazişlərin layihələrinin hazırlanması;
4. Xarici təşkilatlarla Azərbaycanda birgə konfransların, seminarların keçirilməsi;
5. Xaricdə keçirilən beynəlxalq tədbirlərdə Nazirliyin əməkdaşlarının iştirakının təmin edilməsi;
6. Xarici ölkələrin və beynəlxalq təşkilatların Azərbaycanda təhsil sahəsində həyata keçirilən islahatlar haqqında məlumatlandırılması;
7. Azərbaycan təhsil sistemində əlavə sərmayələrin cəlb olunması məqsədilə xarici ölkələrlə və donor təşkilatlarla işin gücləndirilməsi;
8. Azərbaycanın ali təhsil müəssisələrində çalışan professor-müəllim heyətinin xaricdə keçirilən beynəlxalq tədbirlərdə iştirakının təmin edilməsi.